

15.9.2006

SM018:00/2005

Maakunnan liitot
ja jakelussa mainitut ministeriöt

OHJELMAKAUDEN 2000-2006 PÄÄTTYESSÄ EUROOPAN ALUEKEHITYSRAHASTON (EAKR) TUELLA TOTEUTETTAVISSA HANKKEISSA HUOMIOITAVAA

1 YLEISTÄ

Sisäasiainministeriö toimii tavoite 1- ja 2 –ohjelmien hallintoviranomaisena ja Euroopan aluekehitysrahaston maksuviranomaisena ja varmistaa ohjelmien hallinnon ja toimeenpanon asianmukaisuuden yhteistyössä muiden rakennerahastovaroja käyttävien ministeriöiden kanssa.

Tämä kirje on valmisteltu EAKR-sulkemistyöryhmässä, jossa on edustettuna kaikki em. ohjelmia toteuttavat ministeriöt ja alueet. Kirjeen tarkoituksena on täsmentää aikaisemmin annettua ohjeistusta ja antaa käytännön tietoa siitä, kuinka ohjelmien sulkemiseen tulee valmistautua. Kirje myös selventää eri osapuolten vastuita ohjelmakauden sulkemiseen valmistautumisessa ja varsinaisissa sulkemistoimenpiteissä. **Ensi sijassa maakunnan liitoilla ja alueellisilla viranomaisilla on vastuu yksittäisten hankkeiden loppuunsaattamisesta sovitun aikataulun mukaisesti sekä vastuu siitä että hankkeiden tiedot ovat seurantajärjestelmissä oikein ja täydellisinä. Tämä mahdollistaa ohjelmataso hallitun sulkemisen vuoden 2008 jälkeen.**

Tässä kirjeessä ei oteta kantaa ohjelmien sisällölliseen toteutumiseen; lähtökohtana on ohjelmien maksimaalinen toteutuminen ohjelma-asiakirjojen mukaisesti. Ohjelmien sihteeristöt ja seurantakomiteat tarkastelevat ja tekevät päätöksiä ohjelmien toteutumisesta ja mahdollisista ohjelmanmuutoksista ohjelmien tukikelpoisuusajan puiteissa.

Sisäasiainministeriö tavoite 1- ja 2 –ohjelmien hallinto- ja maksuviranomaisena edellyttää, että kukin ministeriö informoi hallinnonalaansa tämän kirjeen sisällön mukaisesti.

1.1. Voimassaoleva ohjeistus

Ohjelmakauden päättymiseen ja ohjelmien sulkemiseen liittyen on ohjeistettu aikaisemmin menojen tukikelpoisuuden osalta SM:n ohjeella SM-2004-00902/Ha-6, 23.3.2004 **Menojen tukikelpoisuusaika rakennerahastokaudella 2000-2006**. Ohje on edelleen voimassa.

Euroopan komissio on tarkentanut ohjeistustaan menojen tukikelpoisuudesta ja muista ohjelmakauden 2000-2006 päättämiseen ja ohjelmien sulkemiseen liittyvistä asioista valmistelulla yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa **Rakennerahastoista maksettavien tukien (2000-2006) sulkemista koskevat suuntaviivat** (Komission päätös KOM(2006) 3424).

Komission sulkemista koskevat suuntaviivat voidaan jakaa kahteen osaan:

Valmistautuminen sulkemiseen (vuodet 2006-2008). Suuntaviivoissa annetaan aikataululliset takarajat ohjelma-asiakirjojen ja niiden täydennysosien (ml. rahoitustaulukot) muuttamiselle. Ohjelmien sihteeristöt ja seurantakomiteat vastaavat mahdollisten muutosesitysten toimittamisesta komissioon määräajassa.

Jäsenvaltion toimenpiteet tukikelpoisuusajan päättymisen jälkeen (2009->). Suuntaviivoissa ohjeistetaan jäsenvaltioita siitä, mitä asiakirjoja ja millä aikataululla komissio odottaa saavansa tukikelpoisuusajan päättymisen jälkeen. Suuntaviivojen liitteissä annetaan yksityiskohtaisia ohjeita asiakirjojen sisällön suhteen. Suuntaviivat on laadittu yhteistyössä komission eri pääosastojen kanssa eli ne koskevat kaikkia rakennerahastoja. Rahastovastuuministeriöt vastaavat loppuasiakirjojen valmistelusta ja toimittamisesta komissioon määräajassa.

Tukikelpoisuusohje ja komission sulkemissuuntaviivat suomen ja englannin kielellä löytyvät sisäasiainministeriön internet-sivuilta osoitteesta www.intermin.fi/alueellinenkehittaminen/saadokset_ja_ohjeet.

2 MENOJEN TUKIKELPOISUUSAIKA JA OHJELMIEN SULKEMISEEN VALMISTAUTUMINEN

2.1. Periaate

Menojen tukikelpoisuusaika rahoitus- ja maksatuspäätösten osalta kuluvalle rakennerahastokaudella 2000-2006 päättyy EU:n rakennerahastojen yleisasetuksen 1260/1999 30 artiklan mukaisesti 31.12.2008. Tämän jälkeen ohjelmat suljetaan taloushallinnon näkökulmasta.

Yllämainittu määräaika koskee Euroopan aluekehitysrahastoa (EAKR), Euroopan sosiaalirahastoa (ESR) sekä kalatalouden ohjausrahastoa (KOR). Maa- ja metsätalousministeriö ohjeistaa ohjelmien päättämiseen liittyvistä menettelyistä EMOTR-O:n osalta erikseen, sillä maaseudun kehittämistä koskevat siirtymäsäännökset eivät salli kahden ohjelmakauden samojen toimenpiteiden rahoittamista samanaikaisesti vaan niiden osalta on selkeästi määriteltävä siirtymäajankohta.

Ohjelmien sulkemiseen liittyvien vaatimusten täyttäminen edellyttää kuitenkin kansallisesti tiukempaa aikataulua kuin mitä yleisasetus periaatteessa mahdollistaisi. Juridisesti sitovat menopäätökset on tehtävä hyvissä ajoin ennen tukikelpoisuuden päättymispäivää, jotta ohjelmat voidaan sulkea viimeistään 31.12.2008. Lisäksi ohjelmakauden 1995 - 1999 sulke-

mistoimenpiteiden kestoista saadut kokemukset puoltavat merkittävästi tiukempaa aikataulua.

2.2. Rahoituspäätökset ja hankkeiden toteutusaika

Pääsääntö on, että ohjelmakehysten mukaisen rahoituksen osalta rahoituspäätökset on tehtävä mahdollisimman täysimääräisesti ohjelmakauden loppuun mennessä eli 31.12.2006 mennessä.

Vuoden 2006 aikana purkautuneet ja vielä purkautuviksi arvioidut myöntämisvaltuudet uudelleenbudjetoidaan vuoden 2006 toisessa lisätalousarviossa (EAKR ja ESR) ja vuoden 2007 talousarviossa (EMOTR-O). Purkautuneet myöntämisvaltuudet ovat alueilla käytettävissä sen jälkeen kun talousarviot on hyväksytty ja niitä voidaan alkaa soveltaa käytäntöön (vuoden 2006 lisätalousarvio aikaisintaan joulukuussa 2006 ja vuoden 2007 talousarvio vuoden 2007 alussa).

Jotta hankkeen toteutukselle jäisi maksimaalinen toteutusaika, on em. purkautuvien valtuuksien sitominen hankkeisiin suunniteltava mahdollisimman pitkälle etukäteen, jotta päätökset pystytään tekemään heti kun rahat saadaan käyttöön. Rahoituspäätökset uudelleenbudjetoitujen ja muiden mahdollisesti vielä sitomatta olevien myöntämisvaltuuksien osalta on siis tehtävä viivytyksettä kevään 2007 aikana (EAKR ja ESR). Tämän jälkeen ohjelmakauden 2000-2006 myöntämisvaltuuksia ei enää budjetoida valtion talousarvioon. Edellä kuvattu talousarviomenettely ei koske maakunnan liittoja.

EMOTR-O:n osalta varojen jakopäätöksessä tullaan määrittelemään tarkka ajankohta, johon mennessä valtuudet on sidottava ja jonka jälkeen aikaisintaan alkaa ohjelmakauden 2007-2013 toteuttaminen (menettely kuvataan tarkemmin MMM:n ohjeistuksessa).

Hankkeiden toteutusaikaa on loppuohjelmakaudella päätöksiä tehtäessä tarkasteltava huolellisesti ja tapauskohtaisesti. Hallinnonalasta riippuen käytännössä hankkeiden toteutuksen takaraja on vuoden 2007 lopussa/vuoden 2008 alussa (pl. tekninen apu, ks. kappale 2.4.).

RAHOITTAVAN VIRANOMAISEN KÄYTÄNNÖSSÄ MIETITTÄVÄ: *minkälaisia hankkeita kannattaa hyväksyä toteutettavaksi vuoden 2007 aikana? – kokeneiden toteuttajien hankkeita, jo käynnissä olevien hankkeiden jatkohankkeita, lyhyitä esiselvityshankkeita, pieniä investointeja...*

Tavoite 2 –ohjelman mukaisilla siirtymäkauden alueilla (EAKR) ohjelmakausi on päätynyt 31.12.2005. Mikäli siirtymäkauden ohjelmien rahoitusta on vielä palautunut käyttöön, on rahoituspäätökset pyrittävä tekemään mahdollisimman nopeasti. Siirtymäkauden alueilla ei ole omaa erillistä sulkemisaikataulua vaan ohjelmia suljettaessa varsinaisia tavoite 2 –alueita ja siirtymäkauden alueita tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena saman aikataulun mukaisesti.

2.3. Maksatuspäätökset

Pääsääntö on, että ohjelmakaudella 2000-2006 tehdyistä sitoumuksista aiheutuvat maksatukset hankkeille on tehtävä viimeistään 30.6.2008. Aikaraja koskee kaikkia vuosina 2000-2007 tehtyjä päätöksiä ja niistä aiheutuvia maksatuksia.

Maksatusten takaraja on otettava huomioon myös hankepäätöksiä tehtäessä. Hankkeella on hallinnonalasta riippuen tietty lakiin perustuva määräaika hankkeen päättymisestä siihen, kun sen tulee toimittaa loppumaksatushakemus ja loppuraportti rahoittajalle. Esimerkiksi

SM:n hallinnonalalla määräaika on neljä kuukautta eikä sitä voi rahoittajan taholta lyhentää vetoamalla ohjelmakauden päättymiseen. On myös muistettava, että sekä rahoitus- että maksatuspäätökset on aina tehtävä määrämuotoisesti ja vahvistettujen valinta- ja hyväksymismenettelyiden mukaisesti.

RAHOITTAVAN VIRANOMAISEN KÄYTÄNNÖSSÄ MIETITTÄVÄ: *hanke päättyy esim. 31.12.2007 -> hanke toimittaa loppumaksatusta varten tarvittavat asiakirjat 30.4.2008 -> maksatushakemuksen käsittelyyn jää aikaa 2 kuukautta -> onko riittävä aika ts. voidaanko ennakoida ja välttää ruuhkautumista, onko varattu tarpeeksi resursseja maksatushakemusten käsittelyyn?*

2.4. Tekninen apu

Poikkeuksen edellä mainittuihin pääsääntöihin voivat muodostaa esim. hallinnollisen teknisen avun hankkeet (käytännössä palkat), joiden osalta sitoumus- ja maksatusajoissa voidaan joustaa. Tämä koskee erityisesti alueita/ohjelmia, jotka eivät jatku uudella ohjelmakaudella 2007-2013 eikä teknistä apua ole sitä kautta käytettävissä (esim. URBAN-yhteisöaloiteohjelma).

2.5. Toimenpiteet maksatusten päättymisen jälkeen (1.7. - 31.12.2008)

Maksatusten päätyttyä kesäkuussa 2008 on viimeiset puoli vuotta tukikelpoisuusajasta syytä varata mahdollisesti jäljellä olevien epäselvien tapausten selvittämiseen ja seurantajärjestelmän tietojen tarkistamiseen. Ohjelmia suljettaessa on FIMOS-seurantajärjestelmästä saatava täydelliset tiedot kaikkien hankkeiden sidonta- ja maksatustiedoista sekä muista komissiolle raportoitavista asioista, mm. tuotteiden ja palveluiden paikan päällä tehtävä varmentamisesta ja hankkeen saavuttamista tuloksista.

Lopullista menoilmoitusta ja loppuraporttia laadittaessa on varmistuttava myös siitä, että tukea myöntäneellä viranomaisella ei ole keskeneräisiä sääntöjenvastaisuustapauksia käsiteltävänä (aiheettomasti maksettujen tukien takaisinperinnät). Juridisessa prosessissa olevat keskeneräiset tapaukset raportoidaan normaalisti siihen asti, kunnes asia on selvitetty.

Maksatukset lukittuvat FIMOS-järjestelmässä helmikuun lopussa 2009, jolloin 31.12.2008 tilanne tulee olla valmiina.

3 VARSINAISET SULKEMISTOIMENPITEET 31.12.2008 JÄLKEEN

3.1. Alueellisten viranomaisten ja maakunnan liittojen toimenpiteet ohjelmia suljettaessa vuonna 2009

Vuoden 2008 jälkeen alueet osallistuvat ohjelmien tekniseen sulkemiseen seuraavasti:

Maksatusten varmentaminen

Kukin hallinnonala varmentaa maksatukset omalle ministeriölle erikseen annettavassa aikataulussa, esim. 31.3.2009 mennessä. Aikataulu täsmentyy myöhemmin.

Osallistuminen loppuraportin tekoon

Ohjelman loppuraportti valmistellaan samalla tavoin alueiden ja ministeriöiden yhteistyönä kuin vuosiraportitkin. Ohjelmien viimeiseltä varsinaiselta toteutusvuodelta (2008) ei tarvitse valmistella erillistä vuosiraporttia, vaan tiedot liitetään loppuraporttiin erillisenä osiona. Oh-

jelmien seurantakomiteat hyväksyvät loppuraportin (kirjallisella menettelyllä) ennen sen toimittamista komissioon.

4 LOPUKSI

Ohjelmien hallinto- ja maksuviranomaiset tulevat ohjeistamaan lähempänä ajankohtaa tarkemmin aikataulusta ja menettelyistä, jolla loppuraportit ja loppumaksupyynnöt valmistellaan ja toimitetaan komissiolle.

RAHOITTAVAN VIRANOMAISEN KÄYTÄNNÖSSÄ MIETITTÄVÄ: *Olisiko aiheellista informoida hankkeiden toteuttajia kirjeitse tai sähköpostiviestillä lähestyvistä ohjelmakauden päättymisestä ja siihen liittyvistä asioista kuten loppumaksatushakemuksen ja -raportin sisällöstä, niiden toimittamisen aikataulusta, asiakirjojen säilyttämisajasta ja -paikasta jne.?*

Osastopäällikkö

Silja Hiironniemi

Ylitarkastaja

Tiina Ranta-Lassila

JAKELU Maakunnan liitot
 Työministeriö
 Maa- ja metsätalousministeriö
 Kauppa- ja teollisuusministeriö
 Opetusministeriö
 Ympäristöministeriö
 Sosiaali- ja terveysministeriö
 Liikenne- ja viestintäministeriö

TIEDOKSI SM/AHO/yksiköt
 SM/talousyksikkö
 SM/sisäinen tarkastus
 Valtiovarainministeriö